

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Кзз 1059/2022
11.10.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бате Цветковића, председника већа, Мирољуба Томића, Татјане Вуковић, Радмиле Драгичевић Дичић и Милене Рашић, чланова већа, са саветником Звезданом Говедарица Царић, као записничарем, у кривичном предмету окривљеног АА, због кривичног дела тешко дело против безбедности јавног саобраћаја из члана 297. став 4. у вези члана 289. став 3. у вези става 1. Кривичног законика и др, одлучујући о захтевима за заштиту законитости бранилаца окривљеног АА, адвоката Ненада Сацаковића и адвоката Марка Радивојевића, поднетим против правноснажних пресуда Основног суда у Деспотовцу К 168/20 од 25.01.2022. године и Апелационог суда у Крагујевцу Кж1 152/22 од 03.06.2022. године, у седници већа одржаној дана 11.10.2022. године, једногласно је донео

ПРЕСУДУ

ДЕЛИМИЧНО СЕ УСВАЈАЈУ као основани захтеви за заштиту законитости бранилаца окривљеног АА, адвоката Ненада Сацаковића и адвоката Марка Радивојевића, па се **ПРЕИНАЧУЈУ** правноснажне пресуде Основног суда у Деспотовцу К 168/20 од 25.01.2022. године и Апелационог суда у Крагујевцу Кж1 152/22 од 03.06.2022. године, тако што Врховни касациони суд, на основу члана 423. тачка 1) Законика о кривичном поступку, окривљеног АА, са личним подацима као у првостепеној пресуди,

ОСЛОБАЂА ОД ОПТУЖБЕ

да се дана 13.09.2019. године, око 04,20 сати, у саобраћају, на државном путу Деспотовац – Свилајнац, другог А реда, број 160, на делу између села ... ка ..., способан да схвати значај свог дела и управља својим поступцима, крећући се својим путничким моторним возилом марке „...“, тип „...“, ... регистарских ознака ..., није придржавао саобраћајних прописа и тиме угрозио јавни саобраћај доводећи у опасност живот других људи, услед чега је наступила смрт ББ из ..., па се тако противно одредби члана 3. Закона о безбедности саобраћаја на путевима као учесник у саобраћају, није понашао на начин којим неће повредити друге учеснике у саобраћају и није предузео све потребне мере ради избегавања или отклањања опасне ситуације настале понашањем других учесника у саобраћају – сада покојне ББ, која се под неразјашњеним околностима нашла на коловозу у лежећем положају попречно на

десној коловозној траци, а у правцу којим се кретало возило окривљеног и предњем делу возила била изложена левом страном тела – главе, па како и у овој ситуацији због избегавања ове опасне ситуације, а да себе тиме није доводио у опасност, био принуђен да противно одредби члана 32. став 1. наведеног закона, нагло промени начин вожње са обавезом да изврши обилажење тела сада покојне ББ, он се није уверио да може то да учини на безбедан начин, па је померио возило удесно за 1,0 метара, при брзини кретања од 80 км/сат, иако је када је ову препреку на одстојању од 34 метра уочио на путу имао могућност да је обиђе, али померањем возила улево ка левој коловозној траци и тада не би дошло до прегажења ББ, јер се на тој коловозној траци из супротног правца у том тренутку није кретало ниједно возило, нити му је наилазило у сусрет, а што му је морало бити у видокругу, јер је пут на том делу био прав, а био је свестан да оваквим кретањем може угрозити јавни саобраћај, изазвати опасност по живот и тело људи, олако држећи да до тога неће доћи и да тешке последице са смртним исходом неће наступити, или да ће их пак избећи, до којих је дошло када је противно одредби члана 32. став 2. ЗОБС-а на путевима, отпочевши радњу померањем возила удесно, левим точковима возила прешао преко главе сада покојне ББ, њено тело је затим заротирало и из положаја на леђима прешло у положај предњом страном тела са десном руком испод тела на коловозу, услед чега долази до разорења можданих структура и њене смрти због вишеструких прелома костију лобање, од којих преломи крова лобање, преломи базе лобање преко клинасте кости улево и удесно са пружањем преко целе напред чеоне кости и позади преко потиљачне кости у масу разних праваца и пружања, са уз то повредама у виду: масовног прелома костију и лица са десне и леве стране, комплексним преломима костију горње и доње ивице, три нагњечно-раздерне ране у пределу десног ручног зглоба са спољне стране, нагњечно-раздерне ране у пределу десног лакта са спољне стране, огуљотине уздужно постављене са крвним подливом у пределу левог лакта, две мрљасте огуљотине на врху левог рамена, две површне огуљотине у средишњем делу горње половине левог колена и хематома у горњој половини десног колена,

-чиме би извршио кривично дело тешко дело против безбедности јавног саобраћаја из члана 297. став 4. у вези члана 289. став 3. у вези става 1. Кривичног законика,

док окривљеног АА, са личним подацима као у изреци првостепене пресуде за кривично дело непружање помоћи лицу повређеном у саобраћајној незгоди из члана 296. став 1. Кривичног законика, описано под тачком два изреке првостепене пресуде за које је оглашен кривим, применом чланова 4, 42, 45. и 54. Кривичног законика, **ОСУЂУЈЕ** на казну затвора у трајању од 6 (шест) месеци, док се у преосталом делу захтеви за заштиту законитости бранилаца окривљеног у односу на ово кривично дело и повреду закона из члана 439. тачка 1) Законика о кривичном поступку, **ОДБИЈАЈУ** као неосновани.

Образложење

Пресудом Основног суда у Деспотовцу К 168/20 од 25.01.2022. године, окривљени АА оглашен је кривим због извршења кривичног дела тешко дело против безбедности јавног саобраћаја из члана 297. став 4. у вези члана 289. став 3. у вези става 1. Кривичног законика, за које дело му је утврђена казна затвора у трајању од 1 (једне) године и 6 (шест) месеци и кривичног дела непружање помоћи лицу повређеном у саобраћајној незгоди из члана 296. став 1. Кривичног законика, за које

дело му је утврђена казна затвора у трајању од 6 (шест) месеци, па је исти осуђен на јединствену казну затвора у трајању од 1 (једне) године и 10 (десет) месеци. Истом пресудом, на основу члана 86. и одредбе члана 297. став 5. КЗ, према окривљеном је изречена мера безбедности – забрана управљања моторним возилом „Б“ категорије у трајању од 2 (две) године, од дана правноснажности пресуде и обавезан је да накнади трошкове кривичног поступка, те да суду плати на име паушала износ од 10.000,00 динара, као и на име трошкова кривичног поступка Основном јавном тужилаштву у Деспотовцу износ од 111.888,18 динара, све у року од 15 дана по правноснажности пресуде, под претњом извршења, док ће о висини осталих трошкова кривичног поступка, суд одлучити посебним решењем, у смислу одредбе члана 262. став 2. ЗКП. Оштећени ВВ и ГГ су, сходно одредби члана 258. став 4. ЗКП, упућени на парницу ради остваривања имовинскоправног захтева.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Кж1 152/22 од 03.06.2022. године, делимичним усвајањем жалби бранилаца окривљеног АА, преиначена је пресуда Основног суда у Деспотовцу К 168/20 од 25.01.2022. године, у делу одлуке о кривичној санкцији, тако што је Апелациони суд у Крагујевцу, окривљеном АА за кривично дело тешко дело против безбедности јавног саобраћаја из члана 297. став 4 у вези члана 289. став 3. у вези става 1. Кривичног законика, утврдио казну затвора у трајању од 1 (једне) године, а за кривично дело непружање помоћи лицу повређеном у саобраћајној незгоди из члана 296. став 1. Кривичног законика, задржао као правилно утврђену казну затвора у трајању од 6 (шест) месеци, за која кривична дела је оглашен кривим побијаном пресудом, па га је суд на основу чланова 4, 42, 45, 54. и одредбе члана 60. став 1. Кривичног законика, осудио на јединствену казну затвора у трајању од 1 (једне) године и 3 (три) месеца, док су у осталом делу жалбе бранилаца окривљеног АА одбијене као неосноване и првостепена пресуда у непреиначеном делу, потврђена.

Против наведених правноснажних пресуда, захтеве за заштиту законитости поднели су у смислу члана 485. став 1. тачка 1) ЗКП, браниоци окривљеног АА, адвокати Ненад Садаковић и Марко Радивојевић, са предлозима сличне садржине и то да Врховни касациони суд усвоји поднете захтеве, укине побијане правноснажне пресуде и предмет врати на поновни поступак и одлучивање, или пак да утврди да је повређен закон на штету окривљеног по питању постојања кривичних дела и окривљеног ослободи од оптужбе.

Врховни касациони суд је у смислу одредбе члана 488. став 1. ЗКП, доставио примерке захтева за заштиту законитости бранилаца окривљеног Републичком јавном тужиоцу, одржао седницу већа у смислу члана 488. став 2. ЗКП, без обавештавања Републичког јавног тужиоца и бранилаца окривљеног, сматрајући да њихово присуство није од значаја за доношење одлуке, те је након разматрања списка предмета, са правноснажним пресудама против којих су захтеви за заштиту законитости поднети, а по оцени навода и предлога поднетих у захтевима, нашао:

Захтеви за заштиту законитости су делимично основани.

Наиме, основано се у захтевима за заштиту законитости бранилаца окривљеног АА указује да је побијаним пресудама учињена повреда кривичног закона из члана 439. тачка 1) ЗКП, јер се у радњама окривљеног описаним под тачком 1. изреке првостепене пресуде не стичу сви битни елементи кривичног дела тешко дело против безбедности

јавног саобраћаја из члана 297. став 4. у вези члана 289. став 3. у вези става 1. Кривичног законика.

Чланом 289. став 1. Кривичног законика је прописано да кривично дело угрожаваће јавног саобраћаја врши учесник у саобраћају на путевима који се не придржава саобраћајних прописа и тиме тако угрози јавни саобраћај да доведе у опасност живот или тело људи или имовину већег обима, па услед тога код другог наступи лака телесна повреда или проузрокује имовинску штету која прелази износ од 200.000,00 динара, извршилац ће се казнити затвором до 3 године, а ставом 3. истог члана прописано је да ако је дело из става 1. и 2. овог члана учињено из нехата, да ће се учинилац казнити новчаном казном или затвором до једне године.

Чланом 297. став 4. Кривичног законика је прописано да тешко дело против безбедности јавног саобраћаја постоји ако је услед дела из члана 289. став 3, члана 290. став 2, члана 291. став 2. и члана 295. став 3. овог законика, наступила смрт једног или више лица.

Дакле, радња извршења основног облика кривичног дела угрожаваће јавног саобраћаја из члана 289. став 1. КЗ састоји се у непридржавању бланкетних прописа садржаних у Закону о основама безбедности саобраћаја на путевима, а који пропусти у вожњи су у директној и узрочној вези са настанком саобраћајне незгоде.

Браниоци окривљеног АА у поднетим захтевима указују да из чињеничног описа радњи окривљеног датог у изреци првостепене пресуде не произилази да је окривљени критичном приликом поступао супротно одредбама члана 3, 32. став 1. и 2. ЗОБС-а, иако је суд нашао да су исте прекршене.

У оквиру Главе II - Основна начела безбедности саобраћаја на путевима, Закон о безбедности саобраћаја на путевима у члану 3. предвиђа дужност сваког учесника у саобраћају да се понаша на начин који неће ометати, угрозити или повредити друге учеснике, као и да предузме све потребне мере ради избегавања или отклањања опасних ситуација насталих понашањем других учесника у саобраћају, ако себе или другог тиме не доводи у опасност.

Члан 32. став 1. ЗОБС-а прописује дужност возача да управља возилом на начин којим се не умањује стабилност возила и не губи управљивост, при чему сви точкови возила у назначеним условима експлоатације, морају бити у контакту са подлогом.

Одредба члана 32. став 2. ЗОБС-а прописује да возач не сме да нагло мења начин вожње, осим у случају избегавања непосредне опасности.

Према оцени Врховног касационог суда, чињенични супстрат изреке првостепене пресуде не садржи радње окривљеног које би биле супротне цитираним бланкетним одредбама ЗОБС-а, које су општег карактера, нити из њега произлази узрочна веза између радњи окривљеног и наступеле последице кривичног дела.

Наиме, у изреци првостепене пресуде се наводи да је, након што је опасна ситуација у саобраћају настала као последица понашања покојне ББ, која се „под неразјашњеним околностима“ нашла на коловозу у лежећем положају, попречно у десној коловозној траци, а у правцу којим се кретало возило окривљеног, окривљени

био „принуђен“ да нагло промени начин вожње, што управо указује да првостепени суд изреком пресуде утврђује да је окривљени управљајући возилом у насталој саобраћајној ситуацији, поступао искључиво у циљу избегавања саобраћајне ситуације, коју није проузроковао својом вожњом, већ понашањем сада покојне, на који начин је окривљени поступао у складу са одредбом члана 3. ЗОБС-а, која прописује поред осталог и дужност сваког учесника у саобраћају да „предузме све потребне мере ради избегавања или отклањања опасних ситуација, насталих понашањем других учесника у саобраћају“, као и одредбом члана 32. став 2. ЗОБС-а која прописује да возач не сме да нагло мења начин вожње, осим у случају избегавања непосредне опасности.

Дакле, бланкетне одредбе ЗОБС-а које су окривљеном стављене на терет оптужницом (члан 3. и 32. став 1. и 2. ЗОБС-а) нису биле прекршене вожњом окривљеног, што би условило постојање узрочне везе са наступањем саобраћајне незгоде, већ напротив, све радње у вожњи окривљеног су биле предузете искључиво у складу са наведеним бланкетним одредбама у циљу избегавања саобраћајне незгоде, на који начин се радње које је предузео окривљени управљајући возилом у насталој саобраћајној ситуацији, не могу сматрати противправним.

Из наведених разлога, Врховни касациони суд је усвајајући у овом делу захтев за заштиту законитости бранилаца окривљеног АА, преиначио пресуде нижестепених судова и на основу члана 423. тачка 1) ЗКП, окривљеног ослободио од оптужбе да је извршио кривично дело тешко дело против безбедности јавног саобраћаја из члана 297. став 4. у вези са чланом 289. став 2. у вези са ставом 1. КЗ, налазећи да је побијаним пресудама на штету окривљеног учињена повреда кривичног закона из члана 439. тачка 1) ЗКП.

Наводе захтева за заштиту законитости бранилаца окривљеног којима се указује да су побијане пресуде и у односу на кривично дело непружање помоћи лицу повређеном у саобраћајној незгоди из члана 296. став 1. КЗ, донете уз повреду закона из члана 439. тачка 1) ЗКП, обзиром да је смрт ББ била тренутна, да је сведок ДД то саопштио окривљеном након што је изашао из возила, те да није ни било могуће пружити јој помоћ, у ком случају не може постојати ово кривично дело обзиром да заштитни објект истог – повређено лице мора бити живо у време непружања помоћи, Врховни касациони суд оцењује као неосноване из следећих разлога:

Чланом 296. став 1. КЗ, прописано је да кривично дело непружање помоћи лицу повређеном у саобраћајној незгоди чини возач моторног возила или другог превозног средства, који остави без помоћи лице које је тим превозним средством повређено, или чија је повреда тим средством проузрокована.

Из чињеничног описа кривичног дела садржаног у изреци првостепене пресуде произилази да је окривљени АА дана 13.09.2019. године, способан да схвати значај свог дела и управља својим поступцима, оставио без помоћи лице – сада покојну ББ, чије повреде са смртним исходом је он проузроковао својим путничким моторним возилом, када је прегазио ББ која је жива лежала на десној коловозној траци којом се он кретао, па након што ју је прегазио, није изашао из свог возила, није јој пришао да пружи помоћ, види у каквом је стању и о којој тежини повреда се радило, већ је напустио лице места настале незгоде и није се знало да је он то урадио све док предузетим радњама ПС Деспотовац није утврђено да је он проузроковао незгоду и

оставио без помоћи покојну ББ, која је настрадала у овој незгоди, при чему је окривљени био свестан свог дела, његове забрањености и хтео је извршење истог.

Према ставу Врховног касационог суда, у описаним радњама окривљеног стичу се сви елементи кривичног дела непружање помоћи лицу повређеном у саобраћајној незгоди из члана 296. став 1. КЗ и то како објективни – радња и последица, који се тичу понашања окривљеног критичном приликом, јер је исти оставио без помоћи лице сада пок. ББ чије повреде је он проузроковао својим возилом, а након тога јој није пружио помоћ, већ напустио лице места, тако и субјективни - који се односе на урачунљивост и умишљај, из којих разлога су као неосновани оцењени наводи из захтева за заштиту законитости којима се указује на повреду кривичног закона из члана 439. став 1. ЗКП, у односу на ово кривично дело.

Врховни касациони суд је окривљеног АА, за кривично дело непружање помоћи лицу повређеном у саобраћајној незгоди из члана 296. став 1. Кривичног законика, за које је оглашен кривим првостепеном пресудом, осудио на казну затвора у трајању од 6 (шест) месеци, налазећи да овако одмерена казна одговара тежини извршеног кривичног дела и степену кривице окривљеног, при чему је имао у виду све олакшавајуће околности на страни окривљеног утврђене у редовном поступку, као и чињеницу да отежавајућих околности није било, налазећи да се овако одмереном казном може постићи сврха кажњавања из члана 42. КЗ, како у погледу специјалне, тако и у погледу генералне превенције.

Приликом доношење одлуке, Врховни касациони суд је имао у виду одредбу члана 265. став 1. ЗКП, којом је прописано да трошкови кривичног поступка падају на терет буџетских средстава суда уколико се окривљени ослободи од оптужбе, међутим ову одлуку није донео, налазећи да се трошкови у погледу кривичног дела за које је окривљени овом пресудом ослобођен од оптужбе - кривично дело тешко дело против безбедности јавног саобраћаја из члана 297. став 4. у вези члана 289. став 3. у вези става 1. Кривичног законика, не могу издвојити из укупних трошкова, с обзиром да је против окривљеног кривични поступак у истом предмету вођен и због кривичног дела непружање помоћи лицу повређеном у саобраћајној незгоди из члана 296. став 1. Кривичног законика, за које је оглашен кривим и осуђен на казну по закону.

Врховни касациони суд се није упуштао у оцену навода изнетих у захтевима за заштиту законитости бранилаца окривљеног АА којима се указује на повреде закона из члана 460, члана 438. став 1. тачка 11), члана 438. став 2. тачка 2) и 440. ЗКП, с обзиром да наведене повреде, у смислу одредбе члана 485. став 4. ЗКП, не представљају законом прописане разлоге због којих је окривљеном и његовом браниоцу дозвољено подношење захтева за заштиту законитости.

Са свега изложеног, а на основу одредбе члана 492. став 1. тачка 2) и члана 491. став 1. ЗКП, Врховни касациони суд је донео одлуку као у изреци ове пресуде.

Записничар – саветник
Звездана Говедарица Царић,с.р.

За тачност отправка
управитељ писарнице
Марина Антонић

Председник већа – судија
Бата Цветковић,с.р.